

2022-03-18

Fastställt: Utbildningsnämnden

2022-05-18 § x

Gäller för:

Dokumentansvarig: Utbildningschef

Dnr : **UN2022/102-6**

Budgetunderlag Utbildningsnämnden 2023-2025

Innehållsförteckning

BUDGETUNDERLAG UTBILDNINGSNÄMNDEN 2023-2025	1
1 MÅL	3
1.1 Budgetunderlagets funktion	3
1.2 Mål för Utbildningsnämnden	3
2. OMVÄRLDSBEVAKNING	4
2.1 Nettokostnadsavvikelse	4
2.2 Kostnader per insats	4
3. EKONOMI	5
3.1 Preliminärt tilldelad budgetram	5
3.4 Investeringsbehov	7
3.4.1 Digitalisering	7
3.4.2 Reinvesteringar	7
3.5 Behov som ej finns med i de preliminära ramarna.	7
3.5.1 Arbetsmiljö, balans mellan krav och resurser	7
3.5.2 Barn och elever i behov av särskilt stöd	7
UTBILDNINGSNÄMNDEN SER ETT BEHOV AV:	7
3.5.3 Lokalbrist	7
3.5.4 Fullföljda studier samverkan med socialförvaltningen	8
3.5.5 Ökade kostnader med anledning av internationell kris	8
3.6 Initiativärende	9

1 Mål

1.1 Budgetunderlagets funktion

Mål- och budgetförutsättningar är det första underlag som tas fram i den årliga budgetprocessen. Det innehåller omvärldsanalys, strategiska kommuninterna frågor och syftar till att visa på eventuella förändringar i verksamheter och öka kunskapen om vilka förutsättningar som gäller för verksamheterna. Mål- och budgetförutsättningar tas fram kommungemensamt och behandlas av kommunstyrelsen. Dokumentet ligger till grund för det fortsatta budgetarbetet. Efter att mål- och budgetförutsättningarna fastställts av kommunstyrelsen upprättar respektive nämnd ett förslag på budgetunderlag. I budgetunderlaget ska det beskrivas hur nämnden tar sig an målen och konsekvenserna av den preliminärt tilldelade budgetramen. I maj förs en dialog mellan nämnderna och kommunstyrelsen. Därefter följer politisk beredning som leder till förslag till budget.

1.2 Mål för Utbildningsnämnden

Enligt skollagen ska ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivas både på huvudmannanivå och på förskole- och skolenhetsnivå. Syftet är att säkerställa verksamhetens kvalitet och likvärdighet med utgångspunkt i skollag, läroplan och andra skolförfattningar. Huvudmannen ska, som ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen, även se till att det finns förutsättningar att bedriva ett kvalitetsarbete på enhetsnivå.

Huvudman är utbildningsnämnden, ytterst kommunfullmäktige.

Utbildningsnämnden föreslår utifrån nämndens ansvarsområden och analys av utvecklingsbehov målformuleringar inför 2023–2025:

Kommunfullmäktiges mål

- Bollebygds kommun ska vara en kommun som erbjuder förutsättningar för ett jämlikt och berikande kultur- och fritidsutbud för hela befolkningen i livets alla skeden
- Eleverna i Bollebygds kommun ska vara behöriga till nationellt program på gymnasiet vid avslutade studier på grundskolan.

Utbildningsnämndens egna mål:

- Förutsättningarna för undervisningens kvalitet ska förbättras.

- Likvärdigheten inom skolväsendet ska förbättras. Skillnader i förutsättningar, resultat och kvalitet mellan och inom förskolor och skolor ska minska.
- Undervisningen i förskolan ska stimulera och utmana alla barn, oavsett kön, bakgrund och andra förutsättningar, i deras utveckling och lärande. Barnen ska i högre utsträckning stimuleras i sin språkutveckling.
- Undervisningen i förskoleklassen ska stimulera och utmana alla elever, oavsett kön, bakgrund och andra förutsättningar, i deras utveckling och lärande. Eleverna ska i högre utsträckning ges en god förberedelse för fortsatt utbildning när det gäller läsinlärning och läsförståelse.
- Grundskolan ska ge alla elever, oavsett kön, bakgrund och andra förutsättningar, en utbildning som ger dem möjlighet att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Elevernas kunskapsgrund ska stärkas under de första skolåren och kunskapsresultaten ska förbättras för alla elever i alla årskurser.
- Grundsärskolan ska ge alla elever, oavsett kön, bakgrund och andra förutsättningar, en utbildning som ger dem möjlighet att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Elevernas kunskapsgrund ska stärkas under de första skolåren och kunskapsresultaten ska förbättras för alla elever i alla årskurser.
- Undervisningen i fritidshemmet ska i högre utsträckning stimulera och utmana alla elever, oavsett kön, bakgrund och andra förutsättningar, i deras utveckling och lärande. Eleverna ska erbjudas en meningsfull fritid och rekreation.

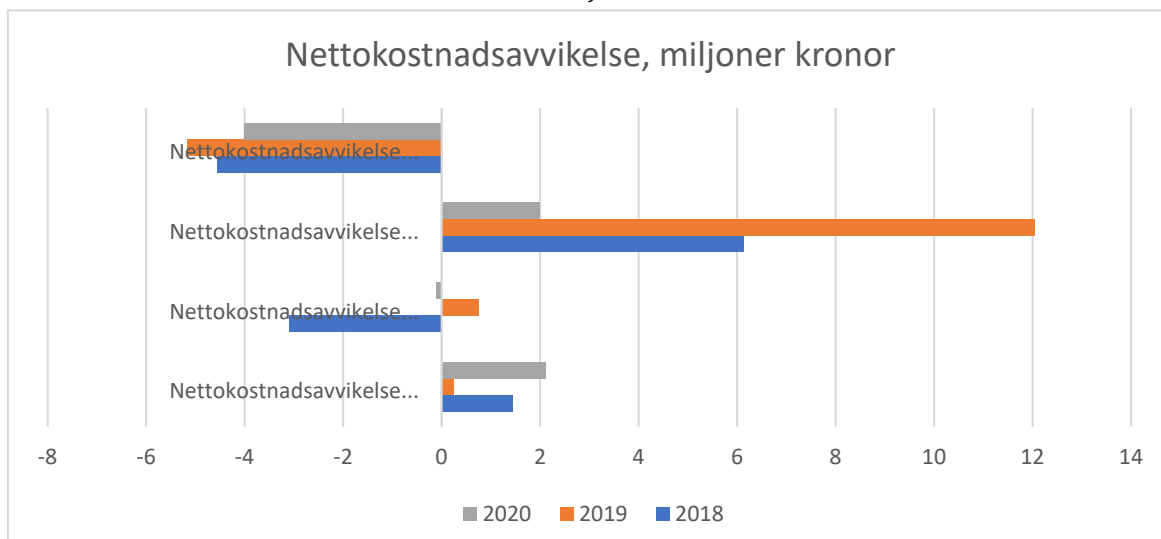
2. Omvärldsbevakning

2.1 Nettokostnadsavvikelse

Det enda nyckeltal som tar hänsyn till de enskilda kommunernas demografi, individernas skilda behov och bebyggelsestruktur är den så kallade referenskostnaden. Den bygger på kostnadsutjämnningen och indikerar vad verksamheten borde kosta, enligt kostnadsutjämnningssystemet, om kommunen bedriver verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet. Genom att jämföra referenskostnaden och den faktiska kostnaden erhålls nyckeltalet

nettokostnadsavvikelse. Detta är det mest sammanfattande enskilda nyckeltalet, eftersom det tar hänsyn till såväl till demografi, individernas skilda behov som produktionsförutsättningar som geografi och lönenivåer. I nettokostnadsavvikelsen bör man kunna läsa ut var kommunens prioriteringar eller nedprioriteringar finns

Graf 1. Nettokostnadsavvikelse 2018–2020 i miljoner kronor

Att notera för Bollebygds del är att 2020 var kostnaden lägre än riket vad gäller gymnasiet och förskolan. För grundskolan var kostnaderna högre än riket men det ska också beaktas att grundskolan 2020 gick back med drygt 2 miljoner kronor. Fritidshemmet har högre kostnader än rikets genomsnitt.

2.2 Kostnader per insats

Jämförelser av kostnader mellan Bollebygd och riket. 2021 års siffror är ej tillgängliga ännu.

Tabell 1. Kostnad per verksamhet i jämförelse med rikets genomsnitt

Nyckeltal	Område	2018	2019	2020
Kostnad fritidshem, kr/inskrivet barn	Bollebygd	46 268	40 999	46 736
Kostnad fritidshem, kr/inskrivet barn	Riket	34 487	40 110	41 066
Kostnad fritidsverksamhet, kr/inv	Bollebygd	582	565	633
Kostnad fritidsverksamhet, kr/inv	Riket	1 760	1 783	1 809
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	Bollebygd	145 456	151 591	161 065
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	Riket	153 229	156 236	157 979

Kostnad grundskola F-9, hemkommun, kr/elev	Bollebygd	112 776	117 509	113 695
Kostnad grundskola F-9, hemkommun, kr/elev	Riket	108 634	111 737	113 420
Kostnad grundsärskola hemkommun, kr/elev	Bollebygd	448 750	314 429	778 556
Kostnad grundsärskola hemkommun, kr/elev	Riket	476 059	469 202	459 833
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	Bollebygd	116 957	114 675	115 008
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	Riket	123 805	125 723	126 404
Kostnad komvux, kr/heltidsstuderande	Bollebygd	51 098	40 908	36 728
Kostnad komvux, kr/heltidsstuderande	Riket	51 975	52 853	53 963
Kostnad kulturverksamhet, kr/inv	Bollebygd	843	879	889
Kostnad kulturverksamhet, kr/inv	Riket	1 336	1 359	1 353
Nettokostnad grundskola åk 1-9, kr/elev	Bollebygd	109 332	113 293	107 675
Nettokostnad grundskola åk 1-9, kr/elev	Riket	104 647	107 508	108 345
Kostnad vuxenutbildning, kr/inv 20-64 år	Bollebygd	464	524	590
Kostnad vuxenutbildning, kr/inv 20-64 år	Riket	984	1 035	1 094

De rödmarkerade nyckeltalen är de som utmärker sig i förhållande till rikets genomsnitt.

Kostnaderna för fritidsverksamhet är betydligt lägre än rikets genomsnitt. Det finns 4 kommuner i Sverige som satsar mindre pengar på fritidsområdet än Bollebygd. Fritidskostnader avser tex föreningsbidrag, idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgård.

Kostnaden för kulturverksamhet är lägre än rikets genomsnittliga. Budget för kultur avgör i stor omfattning hur verksamhet kan bedrivas. Inom ramen för kultur finns bland annat bibliotek och kultur- och musikskola.

Kostnad grundsärskola är betydligt högre än rikets genomsnitt och härrör till den buffert som lagts där med anledning av flera elever i utredning för mottagande. Det är också en större omkostnad vid uppstart. Dock bör det beaktas och säkerställas att kostnaderna är inom rimlighetens gräns.

Kostnaden för kommunal vuxenutbildning är lägre än rikets genomsnitt och har så varit över tid. Infr budgetåret 2022 förstärktes budgeten. Det finns ett behov

av ökad budget för vuxenutbildning men en utvärdering bör göras efter utfall 2022.

3. Ekonomi

3.1 Preliminärt tilldelad budgettram

Tabell 2. Preliminär budgettram UN 2023

Budget	2022	2023			2024		2025	
		Beslut	Eff.	Prel.	Eff.	Prel.	Eff.	Prel.
Utbildningsnämnden	296 076	-1 100	-1 000	293 976		293 976		293 976

Effekter av fattade beslut; Utbildningsnämnden har under 2022 fått ett utökat anslag på 1,1 mnkr för investeringsstöd till föreningar, anslaget utgår 2023.

Effektiviseringskrav på 1 mnkr tillkommer för 2023.

Tabell 3. Prel. Budgetförändringar per verksamhet. Tkr.

Ansvar	Ingående budget 2022	Effektivisering	Föreningsstöd (enbart 2022)	Prel. Budget 2023
Förskola & pedagogisk omsorg	-65 241	220		-65 021
Fritidshem	-20 959	71		-20 888
Förskoleklass och grundskola	-128 927	435		-128 492
Grundsärskolan	-14 003	47		-13 956
Gymnasium, IM och gymnasiesär	-48 960	165		-48 795
Vuxenutbildning	-3 743	13		-3 730
Kultur och fritid	-12 254	41	1 100	-11 113
Gemensamt Bildning, nämndsarbete	-1 069	4		-1 065
Nämnd	-920	4		-916
	-296 076	1 000	1 100	-293 976

I samband med budget 2022–2024 gav kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på en ny styrmodell, där bland annat

prestationsersättningen utgår det ska dock fortfarande ske en volymkompensation. I dessa mål- och budgetförutsättningar har därför en ny konstruktion gjorts där befolkningsprognosen i stället genererar en volymbuffert som budgeteras under finansförvaltningen som sedan kan fördelas till nämnderna utifrån faktiskt utfall. Volymbufferten är beräknad på samma principer som den tidigare prestationsmodellen. För utbildningsnämndens del motsvarar det 3 170 000 kronor.

Effekt av volymförändringar 2023

Tabell 4. Prestationer; volymförändring och effekt 2023.

Verksamhet	2023	2024	2025
Förskola	-561 000	-654 500	-1 215 500
Förskoleklass	-855 000	405 000	450 000
Fritidshem	-392 000	-168 000	224 000
Grundsärskola	1 440 000	1 440 000	1 440 000
Grundskola	682 000	-682 000	-806 000
Gymnasieskola	2 856 000	357 000	1 785 000
	3 170 000	697 500	1 877 500

Tabell 5. Förändring elevantal mellan åren och prestationsbeloppet per barn/elev. Kr

Verksamhet	2022	2023	Förändring	Belopp per elev
Förskola	539	533	-6	93 500
Förskoleklass	132	113	-19	45 000
Fritidshem	574	560	-14	28 000
Grundsärskola	16	19	3	480 000
Grundskola	1 218	1 229	11	62 000
Gymnasieskola	387	411	24	119 000

Utbildningsnämnden konstaterar att föreslagen preliminär budgetram, 296 076 kronor inte täcker de förväntningar/krav som finns inom Utbildningsnämndens ansvarsområde.

Det finns områden som Utbildningsnämnden vill lyfta.

1. Arbetsmiljö, balans mellan krav och resurser
2. Barn/elever med omfattande stödbehov
3. Lokalbrist

4. Fullföljda studier samverkan med socialförvaltningen
5. Ökade kostnader med anledning av internationell kris
6. Målet om heltid som norm
7. Mottagande av nyanlända
8. Minskat statsbidrag
9. Fritid och föreningsstöd
10. Kompetensförsörjning

3.4 Investeringsbehov

3.4.1 Digitalisering

500 tkr

3.4.2 Reinvesteringar

800 tkr

3.4.3 Kommande behov

Konstgräsplan ägs av kommunen med drivs av förening. Det finns behov av att se över formerna för driften men också ett kommande investeringsbehov. En konstgräsplan beräknas vara i ca 10 år.

3.5 Behov som ej finns med i de preliminära ramarna.

3.5.1 Arbetsmiljö, balans mellan krav och resurser

Många medarbetare upplever att det inte finns en balans mellan krav och resurser. Det handlar om att kraven och arbetsbelastningen är högre än de resurser som finns att tillgå. Alla barn och elever har rätt till stöd för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling utifrån sina förutsättningar. För vissa barn/elever kan det innebära extra anpassningar eller särskilt stöd. Många pedagoger upplever att det inte finns tillräckliga och rätta resurser att ge det stödet som barn och elever har rätt till.

3.5.2 Barn och elever i behov av särskilt stöd

För att möta alla barns och elevers rätt till stöd så behövs fler speciallärare, specialpedagoger, lärare, elevhälsopersonal och förskollärare i grundskolan, fritidshemmet och i förskolan. För att möta de behov som finns så behöver det vara fler pedagoger. Det finns också ett behov av ökade kunskaper att möta barn/elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och barn/elever med psykisk ohälsa.

Utbildningsnämnden ser ett behov av:

Specialpedagog i förskolan – kostnad 670 tkr

Kurator i grundskolan – kostnad 650 tkr

Lärare och speciallärare (5) i grundskola och fritidshem – kostnad 3300 tkr

Förskollärare (4) i förskolan kostnad – kostnad 2300 tkr

3.5.3 Lokalbrist

Utbildningsnämnden har under många år påtalat bristen på lokaler och tyvärr saknas det permanenta lösningar inom många områden.

- Olsfors – Örelundskolan räcker inte till och Utbildningsnämnden väntar på förskolelokaler i Olsfors för att göra Sörån till skola och bibliotek. Där kommer ny detaljplan presenteras under 2023 och det finns en lösning för en förskola invid Omegastugan.
- Kommunfullmäktige gav i juni 2017 samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att som beslutad i bildnings- och omsorgsnämnden planera ny förskola och skola för årskurs 7-9. Kommunfullmäktige fattade 2017 beslut om lokalisering av verksamheterna till Kulla. Ett nytt utredningsuppdrag gavs av Kommunstyrelsen 2021 till samhällsbyggnad att utreda möjligheterna att planlägga ny grundskola i Bollebygd på befintligt skolområde. I avvaktan på att fattade beslut verkställs finns nu hyrda moduler för förskola och moduler för lågstadiet på skolområdet. Det är ej tillräckligt för att möta det behov som finns.
- Bollebygdskolan 7-9 räcker inte till och fler lokaler krävs allra senast hösten 2023
- Det krävs ytterligare 2 förskoleavdelningar i centralorten from januari 2023

- Det finns idag ej möjlighet att möta de behov som finns av halltider för föreningar.
- Det permanenta behovet är som tidigare beslut i Kommunfullmäktige gäller fortsatt 8–10 förskoleavdelningar, en skola åk 7-9 för 5-600 elever samt en allaktivitetshall. Planen var att det skulle varit klart för inflytt hösten 2021.
- Många lokaler där Utbildningsnämnden har verksamhet i är ej tillgänglighetsanpassade. Det borde vara en självklarhet att alla barn och vuxna oavsett funktionsnedsättning kan ta sig in i byggnaderna, röra sig i lokalerna och utemiljöer och att det går att utrymma lokalerna vid en nödsituation.
- För att möta elever med omfattande stödbehov så ser nämnden ett behov av lokal för att kunna ha en resursskola i. En del elever behöver en anpassad undervisning och lärmiljö för att lyckas i skolan. Resursskolan skulle vara för de elever som har ett stort behov av specialpedagogisk kompetens och ett mindre sammanhang. I samband med ny förskola/skola/allaktivitetshall så finns plats för resursskola men då det tyvärr inte finns någon ny skola i sikte ser nämnden att även det bör lösas provisoriskt med avvaktan på permanenta helhetslösningar.

3.5.4 Fullföljda studier samverkan med socialförvaltningen

Socialnämnden och Utbildningsnämnden har av Kommunfullmäktige fått två uppdrag att samverka kring. Det är familjecentral och problematisk skolfrånvaro. Det finns en samverkan mellan nämnderna i frågorna och i andra gemensamma frågor som tex integration. Förvaltningarna ser ett behov av att se på helheten och för en dialog kring samverkan ur ett 0-24 års perspektiv. Det pågår ett utvecklingsarbete i regionen kring fullföljda studier, Bollebygds kommun är och kommer vara en samarbetspartner i det. I familjecentral är den öppna förskolan basen och den verksamheten ska bedrivas utifrån förskolans läroplan.

3.5.5 Ökade kostnader med anledning av internationell kris

Ökade kostnader för skolskjutsavtalet 500 tkr med anledning av ökade kostnader för drivmedel.

I övrigt ser Utbildningsnämnden att det är ökade kostnader på fler delar och många av dem finns inom Samhällsbyggnadsnämnden såsom livsmedel och el.

Inom vår egen nämnds ansvar finns ökade kostnader för förbrukningsvaror såsom tex engångshandskar och tvättlappar.

Kostnad 500 tkr för ökade drivmedelspriser.

Kostnad 100 tkr för ökade kostnader förbrukningsvaror

3.5.6 Heltid som norm 50 % bibliotekarie

Heltidsarbete som norm är en viktig jämställdhetsinsats. För att kunna erbjuda alla medarbetare inom bibliotek heltidsarbete så behövs en utökning på 50 %.

Kostnad 260 tkr för 50 % bibliotekarie

3.5.7 Mottagande av nyanlända

Organisation för kartläggning. Skolan ska göra en inledande bedömning av nyanlända elevers kunskaper för att sedan kunna placera eleverna i rätt årskurs och undervisningsgrupp. Resultatet av kartläggningens två första steg, tillsammans med elevens ålder och personliga förhållanden i övrigt, ligger till grund för rektorns beslut om placering i årskurs och i undervisningsgrupp. Kartläggningen ligger också till grund för planeringen av elevens fortsatta undervisning och hur undervisningstiden ska fördelas mellan ämnena.

Kostnad: 250 tkr

3.5.8 Minskat statsbidrag lärarlönelyftet

Riksdagen har beslutat att minska Lärarlönelyftets anslag nästa år (2023) från nuvarande tre miljarder kronor till två miljarder kronor. I budgetpropositionen finns även en avisering om en minskning till en miljard kronor år 2024.

Kostnad 1000 tkr per år 2023 och ytterligare 1000 tkr per år 2024.

3.5.9 Fritid

Ökad satsning på fritid och kultur för barn och unga. Barn och unga med meningsfull fritid mår bättre både fysiskt och psykisk jämfört med andra i samma ålder. Rätten till lek, vila och fritid är avgörande för en bra uppväxt och en god fysisk och psykisk hälsa. Genomföra kultur- och fritidsplanen.

Kostnad 500 tkr

3.5.10 Kompetensförsörjning

Barnskötarutbildning för utbildade medarbetare i förskola. Utbildningen kan göras i samverkan Boråsregionen och BRvux. Kostnaden är vikarier under studietiden.

Kostnad 500 tkr

3.6 Iniativärende

Utbildningsnämnden beslutade 2022-04-21 att svar på iniativärende från S skall besvaras i budgetunderlaget.

Skolan skall vara likvärdig och alla elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet. Skolan skall dessutom arbeta för att kompensera för elevers olika bakgrund och förutsättningar. Vi vill öka likvärdigheten i Bollebygds kommuns skolor. Utbildningsnämnden i Bollebygds kommun har ett resursfördelningssystem som bl.a innehåller två delar som syftar till att utjämna förutsättningarna för barnen/eleverna. Det är dels Strukturtillägg som ger ett differentierat tillägg per barn/elev och bygger på barnens/elevernas socioekonomiska bakgrund. Strukturtillägget utgör idag 3 procent av de totala resurserna för elevpeng. Dels är det Tilläggsbelopp som ger ersättning för barn/elever med omfattande behov av omfattande stödåtgärder och som idag utgör 5 procent av grundskola, fritidshem, förskoleklass och 3 procent av förskola av de totala resurserna för elevpeng och barnpeng som fördelas inom modellen. Socialdemokraterna i Bollebygd yrkar på att budgetförslag i god tid tas fram till budgetprocess för -23 med Strukturtillägg på 5 % samt Tilläggsbelopp på 7 % för grundskola, fritidshem, förskoleklass och 5 % för förskola.

Förvaltningen försöker här visa på konsekvenserna.

Beräkningarna är baserade på budget 2022 för jämförelse. Förändringar i budget 2023 och även interna förändringar såsom ökning/minskning av intäkter eller kostnader påverkar fördelningen.

Tabell 6. Skillnad i totala belopp alla verksamheter med förändringen. Kr.

	2022	2023
Tilläggsbelopp	3 797 000	5 607 000
Socioekonomiskt	2 906 000	4 742 000

Tabell 7. Ökning som sker i mellanskillnad mellan faktiskt utfall 2022 och utfall som förändringarna skulle innebära. Kr.

	Tilläggsbelopp	Socioekonomiskt
Förskola	774 000	712 000
Fritidshem	0	187 000
Förskoleklass	98 000	94 000
Grundskola	938 000	843 000
Grundskola tot	1 036 000	937 000

I och med att procentsatsen höjs på de två avsättningarna som sker före grundbeloppet beräknas, sjunker grundbeloppet per elev med ca intervall:

Tabell 8. Minskad elevpeng. Lägst och högst beror på att ålder, vistelsetid och årskursintervall gör ersättningsbeloppen differentierade och därmed också minskningen. Kr per elev och år.

	Lägst	Högst
Förskolan	1 900	3 300
Fritidshem	160	320
Grundskola	1 500	2 000

Tabell 9. Minskat grundbelopp till fristående. Lägst och högst beror på att ålder, vistelsetid och årskursintervall gör ersättningsbeloppen differentierade och därmed också minskningen. Kr per elev och år.

	Lägst	Högst
Förskolan	2 100	3 000
Fritidshem	180	350
Grundskola	1 600	2 200

Reduceringen av beloppet är något högre i grundbeloppet då beräkningen för enskilda utöver elevpeng som fördelas ut till enheterna också får ersättning för lokaler, måltid elevhälsa osv. Beräkningarna för detta är samma i jämförelserna men fristående får utöver det en ökad ersättning om 3% i administration och 6% i moms som beräknas på totala grundbeloppet. Med sänkt grundbelopp sjunker också summan av de procentuella påslagen.

